

Klokkenluidersregeling RIBW Nijmegen & Rivierenland

12 februari 2014

Klokkenluidersregeling RIBW Nijmegen & Rivierenland

Voorwoord

Sinds 1 januari 2010 is er voor de brancheorganisaties in de zorg een vernieuwde zorgbrede Governancecode van kracht. Deze code regelt dat de zorgorganisatie aanspreekbaar is op te goeder trouw gedane meldingen van redelijke vermoedens van onregelmatigheden respectievelijk van misstanden binnen de organisatie door werknemers en anderen die in een contractuele relatie tot de zorgorganisatie staan, zonder dat de melder daardoor geschaad wordt in zijn of haar rechtspositie.

De RIBW Nijmegen & Rivierenland wil zorgvuldig omgaan met een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand. In deze regeling komt tot uitdrukking dat melders van potentiële onregelmatigheden of misstanden die te goeder trouw handelen (klokkenluiders), bescherming verdienen. Voor de RIBW Nijmegen & Rivierenland is een voorziening voor het intern melden van vermoedens een belangrijk instrument om zo nodig onze verantwoording te nemen. Een goede regeling draagt daarmee bij aan een open organisatiestructuur waarin onze medewerkers trots zijn op de organisatie en daar loyaal en respectvol mee omgaan.

Hoofdstuk 1: definities

Centrale begrippen

In de regeling staan twee begrippen centraal: het vermoeden van een onregelmatigheid en het vermoeden van een misstand. Een onregelmatigheid heeft betrekking op een ongewenste situatie van algemene, operationele of financiële aard binnen de zorgorganisatie. Bij het vermoeden van een onregelmatigheid betreft het aangelegenheden waarbij het kenmerkend is dat het ernstige aangelegenheden betreft die niet binnen normale werkprocessen en/of met de eigen leidinggevende kunnen worden opgelost.

Bij een vermoeden van een misstand is sprake van een ernstig immorele praktijk, waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is.

De interne melding geldt voor beide situaties. De mogelijkheid tot externe bekendmaking, het zogenaamde klokkenluiden, is voorbehouden aan de categorie ernstige immorele praktijken met een groot maatschappelijk belang. De externe melding van het vermoeden van een misstand gebeurt niet toevallig of met oogmerk van eigen belang: de klokkenluider heeft nadrukkelijk de bedoeling de noodklok te luiden om de gemeenschap te waarschuwen voor een specifieke, acute of dreigende misstand. Met de openbaarmaking dient de klokkenluider aldus het algemeen belang. Deze externe melding vindt op proportionele wijze plaats aan personen of organen die met het oog op effectief ingrijpen, het meest in aanmerking komen.

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. *Melder*: de werknemer en anderen die in een contractuele relatie tot de RIBW staan en voor wiens werkzaamheden de RIBW Nijmegen & Rivierland de verantwoordelijkheid draagt. Hieronder zijn mede inbegrepen uitzendkrachten, gedetacheerden en andere ingehuurd medewerkers.
2. *Een vermoeden van een onregelmatigheid*: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een onvolkomenheid of ongerechtigheid van algemene, operationele en/of financiële aard die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van de RIBW Nijmegen & Rivierland. Het betreft onregelmatigheden die zodanig ernstig zijn dat die vallen buiten de reguliere werkprocessen en de verantwoordelijkheid van de (direct) leidinggevende overstijgen.
3. *Een vermoeden van een misstand*: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een wantoestand, te weten een illegale of immorele praktijk, die plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie en waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, in verband met:
 - a) een (dreigend) strafbaar feit, zoals diefstal, corruptie en valsheid in geschrifte;
 - b) een (dreigende) schending van wet- en regelgeving;
 - c) een gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid of het milieu;
 - d) een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
 - e) een (dreigende) verspilling van maatschappelijke / collectieve middelen;
 - f) een (dreiging van) bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over deze feiten.

4. *Raad van Bestuur*: degene(n) die is (zijn) benoemd als (lid van) het bestuur van de organisatie.
5. *Raad van Toezicht*: degenen die zijn benoemd als lid van de Raad van Toezicht van de RIBW Nijmegen & Rivierenland.
6. *Raadsman*: de raadsman is iedere persoon die het vertrouwen van de melder geniet en op wie uit hoofde van zijn beroep of ambt een geheimhoudingsplicht rust omtrent het aan hem/haar gemelde.
7. *Vertrouwenspersoon*: diegene die door de Raad van Bestuur is aangewezen om als zodanig voor de RIBW Nijmegen & Rivierenland te fungeren.
8. *Externe melding*: melding aan een externe derde persoon of organisatie als bedoeld in hoofdstuk 3 van het vermoeden van een misstand.

Hoofdstuk 2: vertrouwenspersoon en raadsman

Rol van de Raad van Bestuur / Raad van Toezicht

Zowel het vermoeden van een onregelmatigheid als het vermoeden van een misstand betreffen aangelegenheden van een zodanige ernst, dat die tot de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur behoren. Daarom vindt de melding in principe aan de Raad van Bestuur plaats. Betreft de melding het functioneren van de Raad van Bestuur, dan wordt de melding in behandeling genomen door de Raad van Toezicht.

Voor de RIBW Nijmegen & Rivierenland is de interne melding een belangrijk instrument om zo nodig haar verantwoordelijkheid te nemen en in te grijpen. De Raad van Bestuur/Raad van Toezicht dient daarom tijdig kennis te dragen van vermoedens van eventuele onregelmatigheden of een misstand, zodat hij correctieve maatregelen kan treffen.

Vertrouwenspersoon

De melder kan er ook voor kiezen de melding bij een vertrouwenspersoon te laten plaatsvinden. Het bieden van de mogelijkheid om een vertrouwenspersoon te raadplegen, kan ertoe bijdragen dat de melding op de juiste wijze wordt gedaan. De onafhankelijke vertrouwenspersoon kan, naast het registreren en doorgeleiden van de melding, eventueel optreden als procesbewaker en kan een belangrijke raadgever zijn voor de melder. Zo kan de vertrouwenspersoon de melder behoeden voor eventuele procedurele fouten, samen met de melder de ernst van de melding beoordelen en de melder eventueel doorverwijzen naar andere instanties. De vertrouwenspersoon kan hierdoor een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling van de regeling, dat een klimaat wordt geschapen waarin meldingen van onregelmatigheden of misstanden gewaardeerd worden.

Voor de goede orde wordt aangegeven dat de vertrouwenspersoon niet zelf de meldingsinstantie is, niet zelf klachten behandelt, geen oordelen velt, geen uitspraken doet en geen sancties kan opleggen.

Raadsman

Met een raadsman wordt bedoeld: een persoon die uit hoofde van zijn functie geheimhouding is verschuldigd, zoals een advocaat. Een raadsman kan de melder adviseren over de passende weg voor de melding. Bovendien kan de raadsman hem/haar wijzen op eventuele risico's. De hier bedoelde raadsman heeft uit hoofde van zijn functie een geheimhoudingsplicht. Als de melder de door hem/haar vermoede onregelmatigheid of misstand in goed vertrouwen voorlegt aan iemand zonder beroeps- of ambtsgeheim, die de onregelmatigheid of misstand vervolgens in de publiciteit brengt, dient hij/zij er rekening mee te houden dat hem/haar dat kan worden aangerekend.

Hoofdstuk 3 : interne melding

3.1. Interne melding

1. De melder doet de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand aan de Raad van Bestuur volgens de in deze regeling beschreven procedure.
2. Indien de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand het functioneren van de Raad van Bestuur betreft, vindt deze plaats aan de voorzitter van de Raad van Toezicht.
3. Tenzij sprake is van een uitzonderingsgrond als bedoeld in 3.1.2, doet de melder de melding van een vermoeden van een misstand aan de Raad van Bestuur volgens de in deze regeling beschreven procedure.
4. De Raad van Bestuur kiest ervoor om ten behoeve van de interne melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand een vertrouwenspersoon aan te wijzen als bedoeld in hoofdstuk 2. De RIBW Nijmegen & Rivierenland heeft een externe vertrouwenspersoon voor medewerkers, welke zal fungeren als vertrouwenspersoon in het kader van deze regeling.
5. De Raad van Bestuur, of de voorzitter van de Raad van Toezicht, legt die melding met vermelding van de ontvangstdatum schriftelijk vast en laat die melding voor akkoord tekenen door de melder, die daarvan een afschrift ontvangt.
6. Indien de melding heeft plaatsgevonden bij de vertrouwenspersoon, brengt deze de Raad van Bestuur, respectievelijk in geval van toepassing van lid 2, de Raad van Toezicht, op de hoogte op een met de melder overeengekomen wijze.
7. De Raad van Bestuur, respectievelijk de Raad van Toezicht stuurt in dit geval binnen een week na ontvangst van de melding een ontvangstbevestiging aan de melder. In de ontvangstbevestiging wordt gerefereerd aan de oorspronkelijke melding.
8. Na ontvangst van de melding wordt zo spoedig mogelijk een onderzoek gestart. Daarbij wordt door de Raad van Bestuur respectievelijk de Raad van Toezicht beoordeeld of een externe derde als bedoeld in hoofdstuk 4 op de hoogte moet worden gebracht van het vermoeden van een misstand.
9. Zowel de melder als degene aan wie het vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand is gemeld, behandelen de melding vertrouwelijk.

3.2: Vertrouwenspersoon

1. De externe vertrouwenspersoon medewerkers van de RIBW Nijmegen & Rivierenland is de vertrouwenspersoon in deze regeling. De vertrouwenspersoon kan optreden als procesbewaker bij de meldingsprocedure.
2. De vertrouwenspersoon functioneert met gezag, geloofwaardigheid en is in die hoedanigheid onafhankelijk van (de leiding van) de RIBW Nijmegen & Rivierenland.

3.3: Raadsman

1. De melder kan in het kader van de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand een raadsman inschakelen en zich desgewenst door deze laten vertegenwoordigen. De kosten hiervan komen voor rekening van de RIBW Nijmegen & Rivierenland.

2. Indien de raadsman een werknemer is die in dienst is van de RIBW, dan is op de raadsman de rechtsbescherming van artikel 21 van de Wet op de Ondernemersraden van toepassing.

3.4: Standpunt

1. Binnen een periode van acht weken vanaf het moment van de interne melding, wordt de melder door de Raad van Bestuur respectievelijk door de Raad van Toezicht schriftelijk op de hoogte gesteld van het inhoudelijk standpunt omtrent het gemeld vermoeden van een onregelmatigheid respectievelijk misstand. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid. Het standpunt wordt geformuleerd met inachtneming van het eventueel vertrouwelijk karakter van de te verstrekken (bedrijfs)informatie en de ter zake geldende wettelijke bepalingen, zoals privacywetgeving.
2. Als het standpunt niet binnen acht weken kan worden gegeven wordt de melder door de Raad van Bestuur respectievelijk de Raad van Toezicht hiervan schriftelijk in kennis gesteld. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de melder het standpunt tegemoet kan zien. Deze aanvullende termijn mag maximaal vier weken bedragen.

3.5 Informatie

Afhankelijk van waar de melding wordt gedaan heeft de werkgever (Raad van Bestuur of de Raad van Toezicht) de plicht om de Ondernemingsraad, maar ook de Raad van Toezicht, te informeren over de aard van de melding van (een vermoeden van) een misstand en over de te volgen procedure en de voortgang hierin.

Hoofdstuk 4: Externe melding

Kenmerkend voor de klokkenluidersregeling is de mogelijkheid tot externe melding van redelijke vermoedens van illegale of immorele praktijken die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de RIBW Nijmegen & Rivierenland en waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, aan personen of organisaties die daartegen effectief kunnen ingrijpen.

Hoofdregeel daarbij is dat eerst de interne procedure omtrent een misstand doorlopen moet zijn. Hierop zijn in de regeling echter uitzonderingen voorzien, bijvoorbeeld in situaties waarin dit in redelijkheid niet gevegd kan worden, er acuut gevaar dreigt of wanneer op grond van de wet¹ een meldingsplicht bestaat, zoals aan het Openbaar Ministerie.

Externe melding is gerechtvaardigd als van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat het belang van de zorginstelling bij geheimhouding daarvoor moet wijken. De RIBW Nijmegen & Rivierenland kan in diskrediet worden gebracht en schade lijden. Deels is schade vaak niet te voorkomen, wel kan onnodige schade voorkomen worden. Daarom dient bij externe melding van het vermoeden van een misstand plaats te vinden aan die externe persoon of organisatie die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt. Dit zijn primair organisaties als de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Arbeidsinspectie of het Openbaar Ministerie. Daarbij houdt de melder enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen en anderzijds het belang van de RIBW bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen. De melder dient met andere woorden proportioneel te handelen.

1. De melder kan na het doorlopen van de procedure inzake de interne melding als bedoeld in hoofdstuk 3 een redelijk vermoeden van een misstand melden bij een externe derde als bedoeld in dit artikel indien:
 - a) de melder het niet eens is met het standpunt als bedoeld in artikel 3.4 en van oordeel is dat het vermoeden ten onrechte terzijde is gelegd.
 - b) de melder geen standpunt heeft ontvangen binnen de termijn(en) als bedoeld in artikel 3.4.
2. De melder kan een redelijk vermoeden van een misstand met voorbijgaan aan de interne meldingsprocedure direct extern melden in de navolgende situaties waarbij sprake is van:
 - a) acuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend maatschappelijk belang onmiddellijke externe melding noodzakelijk maakt;
 - b) een situatie waarbij de melder in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen als gevolg van de interne melding;
 - c) een duidelijke aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;
 - d) een eerdere melding overeenkomstig de procedure van dezelfde misstand, die het misstand niet heeft weggenomen;
 - e) een wettelijke plicht tot directe externe melding.

¹ Denk hierbij bijvoorbeeld aan bepalingen in het strafrecht, zoals diefstal of verkrachting.

3. De externe derde in de zin van deze regeling is iedere persoon of (vertegenwoordiger van een) organisatie niet zijnde de vertrouwenspersoon of een raadsman, aan wie de melder te goeder trouw een vermoeden van een misstand meldt omdat naar zijn of haar redelijk oordeel er van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat dit belang in de omstandigheden van het geval zwaarder moet wegen dan het belang van de RIBW Nijmegen & Rivierenland bij geheimhouding. Daarbij geldt dat de melding van het vermoeden van een misstand plaats dient te vinden aan die externe derde die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt, zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Arbeidsinspectie of het Openbaar Ministerie. De melder houdt enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen en anderzijds met het belang van de RIBW Nijmegen & Rivierenland bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen.

Hoofdstuk 5: Rechtsbescherming melder

De rechtsbescherming van de te goeder trouw handelende melder vormt de kern van deze regeling. Die bescherming houdt in dat deze melder op geen enkele wijze wegens de melding van een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand mag worden benadeeld in zijn of haar rechtspositie binnen de RIBW Nijmegen & Rivierenland.

Anonieme melding dient zoveel mogelijk te worden voorkomen. Reden daarvoor is dat het niet mogelijk is de melder aan te spreken en om nadere uitleg te vragen over de onregelmatigheid of misstand. Ook kan aan een anonieme melder geen rechtsbescherming worden geboden. Om deze reden voorziet deze regeling niet in anonieme melding.

Deze rechtspositionele bescherming betekent overigens niet dat zulke besluiten niet meer ten aanzien van een melder kunnen worden getroffen. Dit mag alleen niet indien en voor zover een dergelijk besluit verband houdt met een melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand.

1. De melder van een onregelmatigheid respectievelijk misstand die te goeder trouw zowel in formeel als in materieel² opzicht zorgvuldig handelt, wordt in zijn rechtspositie beschermd. Hieronder wordt verstaan dat de melder door of vanwege zijn of haar melding van een onregelmatigheid of misstand op geen enkele wijze wordt benadeeld in zijn rechtspositie jegens de RIBW Nijmegen & Rivierenland. De bewijslast voor de bescherming van de rechtspositie van de melder (bij ontslag en demotie) ligt bij de werkgever en niet bij de melder.
2. Rechtspositionele besluiten, indien en voor zover deze verband houden met de melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand die in ieder geval onder de in lid 1 bedoelde rechtsbescherming vallen, zijn besluiten gericht op het;
 - a) verlenen van ontslag, anders dan op eigen verzoek;
 - b) tussentijds beëindigen of het niet verlengen van een tijdelijke dienstverband;
 - c) niet omzetten van een tijdelijk dienstverband in een vast dienstverband;
 - d) treffen van een disciplinaire maatregel;
 - e) onthouden van salarisverhoging;
 - f) onthouden van promotiekansen;
 - g) afwijzen van verlof.
3. Van formeel zorgvuldig handelen is sprake indien:
 - a) de melder de desbetreffende feiten eerst intern aan de orde heeft gesteld als bedoeld in Hoofdstuk 3, tenzij dat in redelijkheid niet van hem/haar kon worden gevergd zoals voorzien in deze regeling;

² Regels die betrekking hebben op de inhoud van rechten en plichten, worden regels van materieel recht genoemd. Regels over de wijze van procederen voor de rechter worden regels van formeel recht genoemd. Beide groepen regels worden vaak kortweg aangeduid als materieel recht en formeel recht. Formeel recht wordt ook wel procesrecht genoemd.

- b) de melder bij externe melding zoals voorzien in deze regeling de feiten op een passende en evenredige wijze bekend maakt.
4. Van materieel zorgvuldig handelen is sprake indien:
- a) de melder een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden heeft dat de betreffende feiten juist zijn;
 - b) de externe bekendmaking een maatschappelijk belang als bedoeld in Hoofdstuk 1 onder 3 in het geding is;
 - c) het belang van externe bekendmaking in maatschappelijk opzicht prevaleert boven het belang van de RIBW Nijmegen & Rivierenland bij geheimhouding.

Hoofdstuk 6: Slotbepalingen

1. Deze regeling treedt in werking op 12 februari 2014
2. Deze regeling wordt algemeen bekendgemaakt op RIBWnet (intranet). De regeling zal worden opgenomen op RIBWnet onder organisatie. De regeling is tevens te vinden op Qbook. Nieuwe medewerkers zullen via het introductieboekje worden geattendeerd op het bestaan van de regeling. De Raad van Toezicht krijgt een exemplaar van de klokkenluidersregeling. Op RIBWnet zijn tevens de naam en de bereikbaarheidsgegevens van de externe vertrouwenspersoon te vinden. De werkgever zal er alles aan doen om de informatie duidelijk en helder te presenteren aan zijn werknemers.

Interne procedure

Grafische weergave

